Silkeborg Kommune · Søvej 1 · 8600 Silkeborg

Them Vandværk A.m.b.a.
Rustrupvej 30
8600 Silkeborg

28. oktober 2026
Sagsnr.: 26/22683

Afgørelse om ikke-miljøvurderingspligt for etablering af ny boring og midlertidig indvinding af grundvand for Them Vandværk A.m.b.a.

Silkeborg Kommune har den 26. oktober 2026 afsluttet screeningen af ansøgning om etablering af en ny vandværksboring og midlertidig indvinding herfra på 150.000 m^3 per år. Boringen skal placeres på matrikel nr. 1f, Lovdal Gde., Them i Thorsø Bakker syd for Virklund.

Afgørelse

Silkeborg Kommune har på baggrund af en miljøvurderingsscreening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke skal miljøkonsekvensvurderes. Afgørelsen er truffet efter § 21 og bilag 2, pkt. 2diii og 10m i Miljøvurderingsloven[1].

Afgørelsen om, at projektet ikke skal miljøkonsekvensvurderes, begrundes med, at projektet efter en vurdering af kriterierne i lovens bilag 6 ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt, herunder medføre forurening, støjgener, eller påvirke landskabelige, kulturhistoriske og naturmæssige værdier.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Projektet vil efterfølgende kræve tilladelse efter Vandforsyningslovens[2] §§ 20 og 21 for, at det kan gennemføres.

Beskrivelse af projektet

Der søges om tilladelse til etablering af en ny indvindingsboring på matrikel nr. 1f, Lovdal Gde., Them. Fra boringen er der ligeledes søgt om en midlertidig indvindingstilladelse på 150.000 m^3 per år til ren- og prøvepumpning. Såfremt ydeevnen og vandkvaliteten er god ønsker Them Vandværk A.m.b.a. at søge om endelig tilladelse til at indvinde 150.000 m^3 per år fra boringen til drikkevand.

[1] LBK nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)
[2] LBK nr. 1149 af 28. oktober 2024 om vandforsyning m.v.

Charlotte Hvid Gregersen
Telefon: 89 70 12 79
CharlotteHvid.Gregersen@silkeborg.dk

Teknik og Miljø
Søvej 3, 8600 Silkeborg

Søvej 1 · 8600 Silkeborg
Tlf.: 89 70 10 00
www.silkeborg.dk

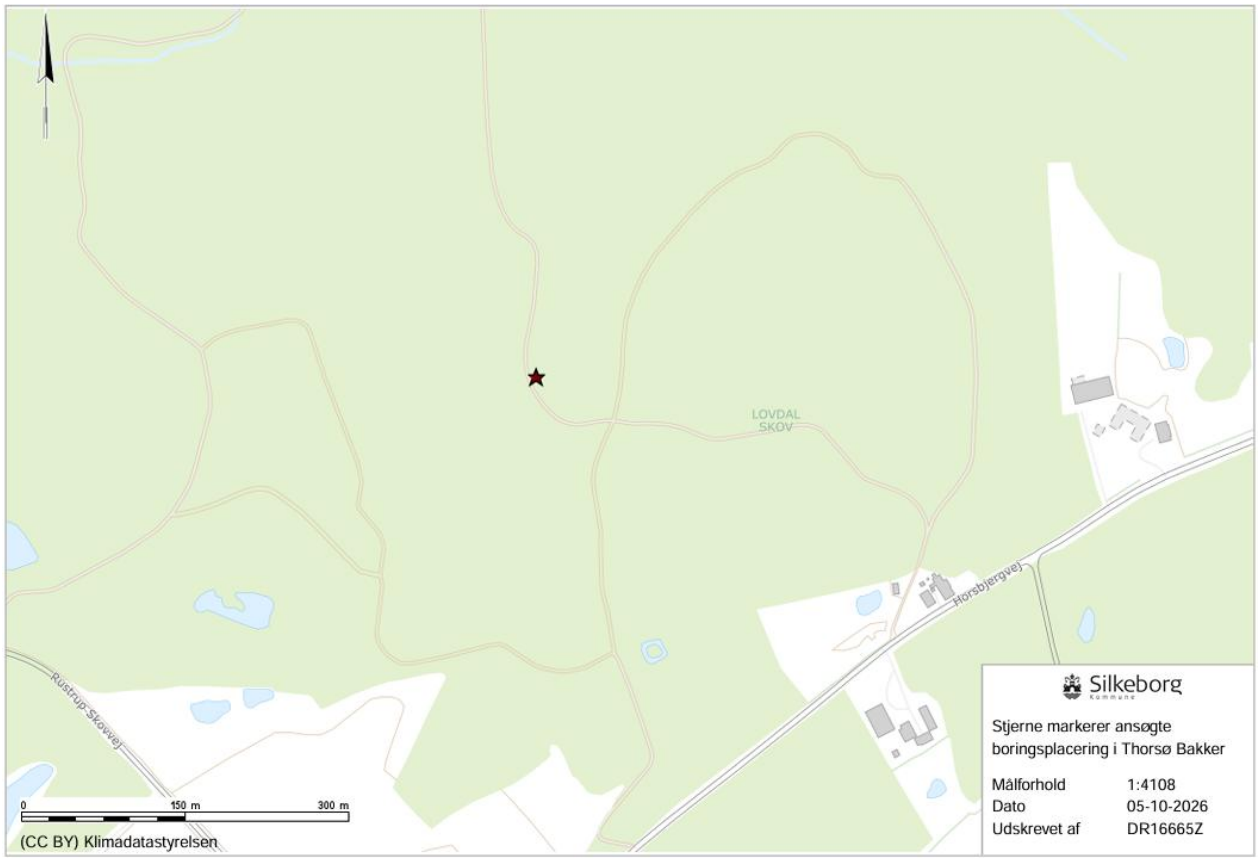

Figur 1 - Oversigtskort, som viser boringsplaceringen på matrikel nr. 1f, Lovdal Gde., Them.

Miljøvurderingsscreening

Projektet er screenet for at afgøre om projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Grundvand og vandforsyning

Them Vandværk A.m.b.a. har søgt om tilladelse til etablering af en ny boring i Thorsø Bakker på matr. nr. 1f, Lovdal Gde., Them. Boringen forventes at blive boret omkring 120 m.u.t. og filtersat omkring 90 m.u.t., hvis de geologiske lag tillader det. Det forventes at være grundvandsmagasinet MS7, Billund Sand, som der skal indvindes fra. Vandspejlet forventes at være ca. 63,5 m.u.t. i kote 34 DVR90.

Boringen skal placeres udenfor område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), udenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), udenfor indvindingsopland til alment vandværk og udenfor 300 meter hygiejnisk zone omkring en almen vandforsyning.

Nærliggende indvindingsanlæg

<u>Alment vandværk</u>

Nærmeste almene vandværk er Virklund Vandværk A.m.b.a., Thorsøhøjen, som er beliggende ca. 2 km nordøst for den ansøgte boringsplacering. Thorsøhøjen kildeplads består af 2 vandværksboringer, DGU nr. 87.816 og 87.1154.

Boring, DGU nr. 87.816, indvinder fra grundvandsmagasin, MS6 (Billund Sand). Nærværende tilladelse forventes ikke at medføre en sænkning af vandspejlet i MS6 ved Thorsøhøjen kildeplads.

Boring, DGU nr. 87.1154, indvinder fra grundvandsmagasin, MS8 (Billund Sand). Nærværende tilladelse forventes ikke at medføre en sænkning af vandspejlet i MS8 ved Thorsøhøjen kildeplads.

Silkeborg Kommune vurderer, at nærværende tilladelse ikke påvirker boringer tilhørende Virklund Vandværk, Thorsøhøjen

Øvrige indvindingsanlæg
Der er ingen øvrige indvindingsanlæg, som bliver påvirket af nærværende tilladelse.

Magasinets bæredygtighed
Ifølge genbesøg af Vandområdeplan 2021-2027 er den ansøgte boringsplacering beliggende indenfor de terrænnære grundvandsforekomster nr. DK105_dkmj_1017_ps og DK105_dkmj_1080_ks.

Begge grundvandsforekomster er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand. Begge grundvandsforekomster har god kvantitativ og god kemisk tilstand. Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil forringe tilstanden af grundvandsforekomsterne.

Ifølge genbesøg af Vandområdeplan 2021-2027 er den ansøgte boringsplacering beliggende indenfor den regionale grundvandsforekomst nr. DK105_dkmj_1035_ps.

Grundvandsforekomsten er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand. Grundvandsforekomsten har god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand. Den ringe kemiske tilstand skyldes chlorerede opløsningsmidler. Den regionale grundvandsforekomst er meget stor i udbredelse. Boringen i nærværende tilladelse vil få udlagt en 25 meters beskyttelseszone omkring sig, som skal friholdes for nitrat og pesticider. Ifølge påvirkningsberegninger forventes en sænkning af vandspejlet i umiddelbar nærhed af boringen på op til 31 cm som følge af vandindvinding på 150.000 m^3 pr. år. En sænkning i vandspejlet vurderes ikke at øge mængden af chlorerede opløsningsmængder i grundvandsmagasinet, da disse ikke påvirkes af vandspejlsændringer. Det vurderes i stedet at være arealanvendelsen i sig selv, som er årsag til påvirkningen af chlorerede opløsningsmidler i den regionale grundvandsforekomst. Det vurderes på den baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil forringe grundvandsforekomstens tilstand eller forhindre målopfyldelse.

Vurdering i forhold til natur og vandløb
Natur- og vandløbspåvirkninger er vurderet ift. det fremsendte ansøgningsmateriale samt en konsekvensberegning i screeningsværktøjet, BEST.

Analytiske sænkningstragtberegninger
Påvirkningsberegninger fra ansøger er baseret på FOHM-modellen, hvor den hydrostratigrafiske/geologiske model for Silkeborg-området indgår. Der er i 2021 udført en retolkning af lagserien i området syd for Silkeborg, for at få en bedre opdeling af de prækvartære sandlag. Disse tolkninger er anvendt i vurderingerne.
Der er udført analytiske sænkningstragtberegninger for at undersøge en eventuel påvirkningsradius for boringslokaliteten. Der er i første omgang forsøgt simuleret en påvirkning analytisk for et spændt magasin. Det antages, at grundvandsmagasinet er spændt, da der forventes miocæne lerlag over det forventede miocæne magasin, Sand 7600 (MS7). Ved en analytisk løsning med Theis formel, opstilles følgende antagelser:

- Homogen og isotropt magasin
- Uendelig udbredelse
- Øjeblikkelig reaktion på pumpning med konstant pumpehastighed.
- Vandstrømning er laminar.

De konkrete antagelser fremgår af ansøgningsmaterialet.
Sænkninger under 10 cm er udeladt, pga. usikkerheder i sænkningstragtberegningen, og der er ikke taget højde for trykniveauer i området, som har betydelig indflydelse på grundvandsstrømningen. Sænkningstragtsberegningen er udført for grundvandsmagasin, Sand 7600 (MS7), og det forventes, at den potentielle sænkning vil være mindre i de overliggende øvre terrænnære magasiner.

Simulerede modelberegninger
Til modelsimuleringerne er der anvendt den nyeste Silkeborg Syd model fra Miljøministeriets Grundvandskortlægning fra 2019. Modellen er opstillet i GMS/MODFLOW i et 100 m x 100 m beregningsnet. Modellen forventes at have store usikkerheder ved terrænnære forhold, især i kupereret terræn, og der kan være detaljer i geologien, som ikke er opløst i modellen. Det vurderes dog at være bedste videnskabelige grundlag.
Påvirkningsberegningerne er kørt med forskellige scenarier; Scenarie 0: modellen er kørt uden nogen vandindvinding i området, Scenarie 1: modellen er kørt med de nuværende tilladelser i området som et referencescenarie, fire forskellige scenarier, hvor tilladelserne i området varierer.

BEST
Konsekvensberegningerne i screeningsværktøjet, BEST forholder sig til, hvordan nærværende indvinding påvirker omkringliggende beskyttet natur (§ 3 og Natura 2000) og beskyttede og målsatte vandløb. I disse beregninger er inddraget de akkumulerede effekter af nærværende indvinding og alle øvrige vandindvindinger, der påvirker disse naturområder og vandløb. For at validere resultaterne fra BEST er der foretaget en vurdering i forhold til geologien og magasinsammenhænge ud fra Silkeborg Kommunes hydrostratigrafiske model, Jupiter-databasen, potentialekort over forskellige magasiner, topografiske kort, jordbundskort og andre GIS-kort.

BEST-screeningen er indstillet til kun at medtage de boringer, hvis påvirkning udgør mere end 1 % af den samlede påvirkning. Desuden medtages kun våde naturtyper, hvor

akkumuleret sænkning er større end 0,05 meter eller, hvor akkumuleret sænkning fra stamelementer er større end 0,05 meter.

Natur

§ 3 beskyttede naturområder

Påvirkningsberegninger viser, at der ikke er nogen væsentlig påvirkning af § 3 beskyttede naturområder. Derfor vurderes det, at nærværende tilladelse ikke væsentligt påvirker nogen § 3 beskyttede naturområder.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område, N57 Silkeborgskovene, ligger ca. 530 meter nord-nordøst for ansøgte boringsplacering. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er oplistet i nedenstående tabel.

Tabel 2 - Udpegningsgrundlag

Kode	Udpegningsgrundlag	Forventes udtaget
1096	Bæklampret	
1166	Stor Vandsalamander	
1318	Damflagermus	
1355	Odder	
3110	Lobeliesø	
3140	Kransnålalge-sø	
3150	Næringsrig sø	
3160	Brunvandet sø	
3260	Vandløb	X
3270	Å-mudderbanke	X
4030	Tør hede	
6230	Surt overdrev*	
6410	Tidvis våd eng	
7110	Højmose*	
7140	Hængesæk	
7220	Kildevæld*	
7230	Rigkær	
9120	Bøg på mor med kristtorn	
9130	Bøg på muld	
9160	Ege-blandskov	
9190	Stilkege-krat	
91D0	Skovbevokset tørvemose*	
91E0	Elle- og askeskov*	

Påvirkningsberegninger viser, at der ikke er nogen væsentlig påvirkning af naturområderne i Natura 2000-området. Derfor vurderes området samt arterne i området ikke at påvirkes væsentligt af nærværende indvindingstilladelse.

Bilag IV-arter
Da der ikke er nogen beskyttede naturområder, som bliver væsentligt påvirket som følge af nærværende tilladelse, vurderes der ikke at være nogle Bilag IV-arter, som bliver væsentligt påvirket. Ej heller eventuelle levesteder eller yngle- og rasteområder.

Rødlistede arter
Da der ikke er nogen beskyttede naturområder, som bliver væsentligt påvirket som følge af nærværende tilladelse, vurderes der ikke at være nogle rødlistede arter, som bliver væsentligt påvirket.

Vandløb
Den gældende Vandområdeplan for Jylland og Fyn 2021-2027 indeholder modsat tidligere gældende vandplan ikke vejledende værdier for MMVF eller andre vandføringsparametre for påvirkningen på vandløb. Derimod er der krav om, at en indvinding, ikke i sig selv eller akkumuleret (i sammenhæng med andre påvirkninger) medfører forringelser for eller manglende opfyldelse af mål for kemisk eller økologisk tilstand bestemt ved vandløbs smådyr (DVFI), fisk og planter.

Der forelægger på nuværende tidspunkt ikke en god sammenhæng mellem vandføringsparametre og de økologiske parametre på et detaljeringsniveau, der er anvendeligt i sagsbehandlingen. Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at påvirkningen af MMVF er en rimelig vejledende indikator for påvirkning af den økologiske tilstand i mindre vandløb som følge af vandindvinding. Derfor bliver der for nuværende taget udgangspunkt i de vejledende kriterier for påvirkningen af medianminimumsvandføringen fra Vandplan 1 ved vurdering af en given indvindings påvirkning af vandløb samt vandløbets økologiske tilstand.

Nærmeste målsatte vandløb
Afstanden til nærmeste målsatte vandløb er 440 nord for den ansøgte boringsplacering. Der er tale om Horsbjerg Bæk, som i genbesøg af Vandområdeplaner 2021-2027 er målsat til samlet god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Horsbjerg Bæks nuværende tilstand er registreret som moderat grundet bentiske invertebrater. Tilstanden for nationalt specifikke stoffer er god, mens tilstandene for makrofyter, fytobenthos og fisk er ukendte. Den kemiske tilstand er god.

Påvirkningsberegninger fra ansøger og i BEST viser, at Horsbjerg Bæk ikke bliver påvirket af nærværende tilladelse, hverken i sig selv eller kumulativt. Silkeborg Kommune vurderer derfor, at nærværende indvindingstilladelse ikke vil forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelse for Horsbjerg Bæk.

Hulbæk
Ifølge påvirkningsberegninger i screeningsværktøjet, BEST, påvirkes det målsatte vandløb, Hulbæk, akkumuleret med 15,7 % som følge af en årlig vandindvinding på 80.000 m^3/år. Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke er hydraulisk kontakt mellem terræn og grundvandsmagasin, Sand7600 (MS7) i det meste af vandløbet, bortset fra de nordligste ca.

410 meter af vandløbet. Langt størstedelen af påvirkningen beregnes i BEST til at ske i den del af vandløbet, hvor der ikke er hydraulisk kontakt. I området, hvor der ikke kan udelukkes hydraulisk kontakt, beregnes kun reduktioner på maksimalt 0,00084 l/s.

Påvirkningsberegningerne fra ansøger viser ingen trykændringer på den del af Hulbæk, hvor der ikke kan udelukkes at være hydraulisk kontakt. Dermed forventes der i denne model ikke at ske en reduktion af vandføringen i Hulbæk.

Silkeborg Kommune vurderer overordnet, at en 1-årig midlertidig indvindingstilladelse på 80.000 m^3 til formålet at prøvepumpe boringen, ikke vil påvirke Hulbæk i en grad, som vil forringe tilstanden heraf eller forhindre målopfyldelse.

Da der ikke er nogen vandløbsoplande, som risikerer at få reduceret vandføring kritisk som følge af projektet, hverken i sig selv eller akkumuleret, vurderer Silkeborg Kommune derfor, at nærværende tilladelse ikke forringer tilstanden af målsatte vandløb eller forhindrer målopfyldelse heraf.

Partshøring
Udkast til afgørelsen har været i høring til den 27. oktober 2026.
Der er ikke kommet nogle bemærkninger.

Offentliggørelse
Tilladelsen offentliggøres på Silkeborg Kommunes hjemmeside den 28. oktober 2026.

Klagevejledning
Du kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt dvs. **den 25. november 2026.**

Du klager via Klageportalen, som du finder via et link på denne hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på hjemmesiden, som du plejer med MitID, og skriver derefter "Miljø- og Fødevareklagenævnet" i søgefeltet. Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk. Fremsend anmodningen til Silkeborg Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. I tilfælde af klage må afgørelsen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Til orientering skal det oplyses, at uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter den meddelte afgørelse, indtil domstolene måtte bestemme noget andet.

Venlig hilsen

Charlotte Hvid Gregersen	Charlotte Drammelsbæk Rohde
Geolog	Miljøingeniør

Kopi af afgørelsen er sendt til:

- Them Vandværk A.m.b.a., post@themvand.dk
- Formand for Them Vandværk A.m.b.a., formand@themvand.dk
- Driftsleder for Vand-Værket ApS, René Birk, rene@vand-vaerket.dk
- Rådgiver, Mette Ryom Nielsen, Rambøll, mrn@ramboll.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnsilkeborg-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, post@sportsfiskerforbundet.dk og oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk